

	ใบงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2104-2202
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ต่ วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้าได้
2. วัดหาค่ากระแสไฟฟ้าและแรงดันไฟฟ้าในวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้าได้
3. คำนวณหาค่ากระแสไฟฟ้า และแรงดันไฟฟ้าในวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้าได้

เครื่องมือและอุปกรณ์

1. แผงทดลอง	1	อัน
2. ตัวต้านทาน 100 Ω , 200 Ω , 330 Ω , 500 Ω , 680 Ω อย่างละ	1	ตัว
3. แหล่งจ่ายไฟ 0-30 VDC	1	เครื่อง
4. มัลติมิเตอร์	1	เครื่อง
5. สายต่อวงจรและสายปากคีบ อย่างละ	4	เส้น

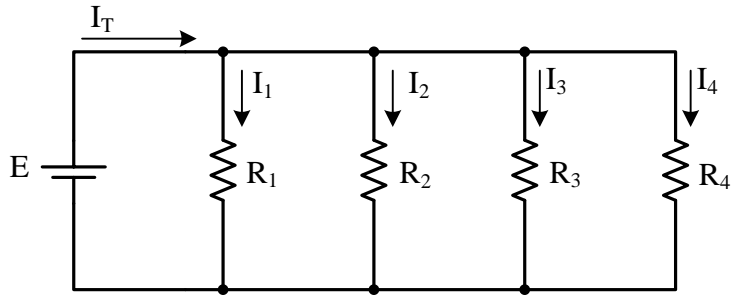
ข้อควรระวัง

1. การใช้มัลติมิเตอร์วัดกระแสไฟฟ้าและแรงดันไฟฟ้า ต้องใช้ย่านวัดให้ถูกต้องและเหมาะสมกับค่าที่ต้องการวัด
2. การใช้มัลติมิเตอร์วัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้า ต้องต่อสายให้ถูกขั้ว มิฉะนั้นมัลติมิเตอร์อาจเสียหายได้

เนื้อหาสาระ

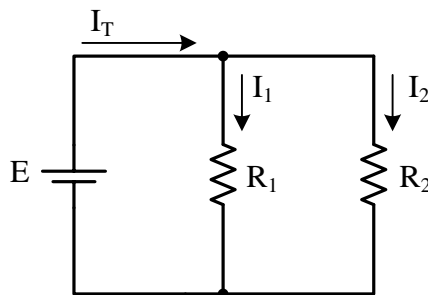
วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า หมายถึง วงจรไฟฟ้าแบบขนาน ซึ่งกระแสไฟฟ้าที่ไหลในแต่ละสาขาเมื่อรวมกันแล้วจะมีค่าเท่ากับกระแสไฟฟ้ารวม กระแสไฟฟ้าจะไหลผ่านมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับค่าความต้านทาน หากความต้านทานมาก กระแสไฟฟ้าจะไหลผ่านได้น้อย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า ดังรูปที่ 9.1

	ใบงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2105-2002	
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ	แผ่นที่ 2/9

รูปที่ 9.1 แสดงวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า

จากหลักการของวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า จะช่วยให้การคำนวณหากระแสไฟฟ้าในสาขาต่าง ๆ ทำได้สะดวกขึ้น

รูปที่ 9.2 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า 2 สาขา

จากวงจรในรูปที่ 9.2 หากกระแสไฟฟ้า I_1 และ I_2 ได้ดังนี้

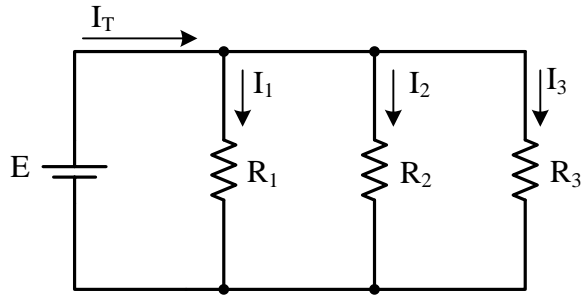
$$I_1 = \frac{I_T R_2}{R_1 + R_2}$$

$$I_2 = \frac{I_T R_1}{R_1 + R_2}$$

หรือ

$$I_2 = I_T - I_1$$

	ใบงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2105-2002
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ

รูปที่ 9.3 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า 3 สาขา

จากวงจรในรูปที่ 9.3 หากกระแสไฟฟ้า I_1 , I_2 และ I_3 ได้ดังนี้

$$I_1 = \frac{I_T R_2 R_3}{R_1 R_2 + R_2 R_3 + R_3 R_1}$$

$$I_2 = \frac{I_T R_1 R_3}{R_1 R_2 + R_2 R_3 + R_3 R_1}$$

$$I_3 = \frac{I_T R_1 R_2}{R_1 R_2 + R_2 R_3 + R_3 R_1}$$

หรือ $I_3 = I_T - I_1 - I_2$

หรือ $I_3 = I_T - (I_1 + I_2)$

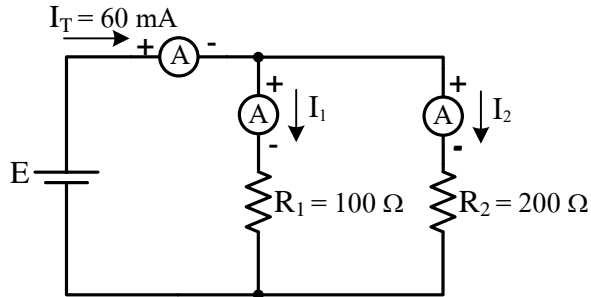
หากมีความต้านทานต่อขนานกันหลายสาขามากกว่านี้ ก็ยังคงใช้วิธีการนี้ได้ แต่สมการจะมีตัวแปรหลายตัวมาก อาจจะใช้บรรวมความต้านทานให้เป็น 2 สาขา แล้วคำนวณไปที่ละ 2 สาขา

การทดลองที่ 1 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า 2 สาขา

ลำดับการทดลอง

1.1 ต่อวงจรตามรูปที่ 9.4 ป้อนแรงดันไฟฟ้าให้กับวงจร ใช้มัลติมิเตอร์วัดค่ากระแสไฟฟ้ารวม (I_T) โดยปรับค่าแรงดันไฟฟ้าที่แหล่งจ่ายไฟ จนกระทั่งค่ากระแสไฟฟ้ารวมของวงจรมีค่าเท่ากับ 60 mA

	ใบงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2105-2002	
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ	แผ่นที่ 4/9

รูปที่ 9.4 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า 2 สาขาสำหรับการทดลองที่ 1

1.2 ใช้มัลติมิเตอร์ย่านวัดกระแสไฟฟ้า (DC.A) วัดหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านตัวต้านทานแต่ละตัว บันทึกลงในตารางที่ 9.1

ตารางที่ 9.1 ผลการวัดและการคำนวณค่ากระแสไฟฟ้าและแรงดันไฟฟ้า

	I_T	I_1	I_2	E
ค่าที่วัดได้	60			
ค่าที่คำนวณ	60			
หน่วย	mA	mA	mA	V
เปอร์เซ็นต์ความแตกต่าง (%)				

1.3 คำนวณหาค่ากระแสไฟฟ้าโดยใช้สูตรแบ่งกระแสไฟฟ้า และคำนวณหาค่าแรงดันไฟฟ้าที่แหล่งจ่าย (E) บันทึกลงในตารางที่ 9.1 พร้อมแสดงวิธีคำนวณ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

	ใบงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2105-2002	
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ	แผ่นที่ 5/9

1.4 หากเปลี่ยนค่า R_1 ให้เพิ่มขึ้นเป็น $1\text{ k}\Omega$ กระแสไฟฟ้า I_1 และ I_2 จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร พร้อมแสดงวิธีคำนวณ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

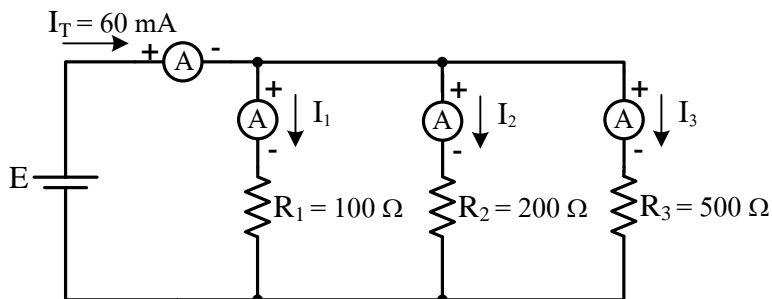
.....

1.5 คำนวณหาเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างระหว่างค่าที่วัดได้กับค่าที่คำนวณ บันทึกผลตารางที่ 9.1

การทดลองที่ 2 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้าแบบ 3 สาขา

ลำดับการทดลอง

2.1 ต่อวงจรตามรูปที่ 9.5 ป้อนแรงดันไฟฟ้าให้กับวงจร ใช้มัลติมิเตอร์วัดค่ากระแสไฟฟ้ารวม (I_T) โดยปรับค่าแรงดันไฟฟ้าที่แหล่งจ่ายไฟ จนกระทั่งค่ากระแสไฟฟ้ารวมของวงจรมีค่าเท่ากับ 60 mA

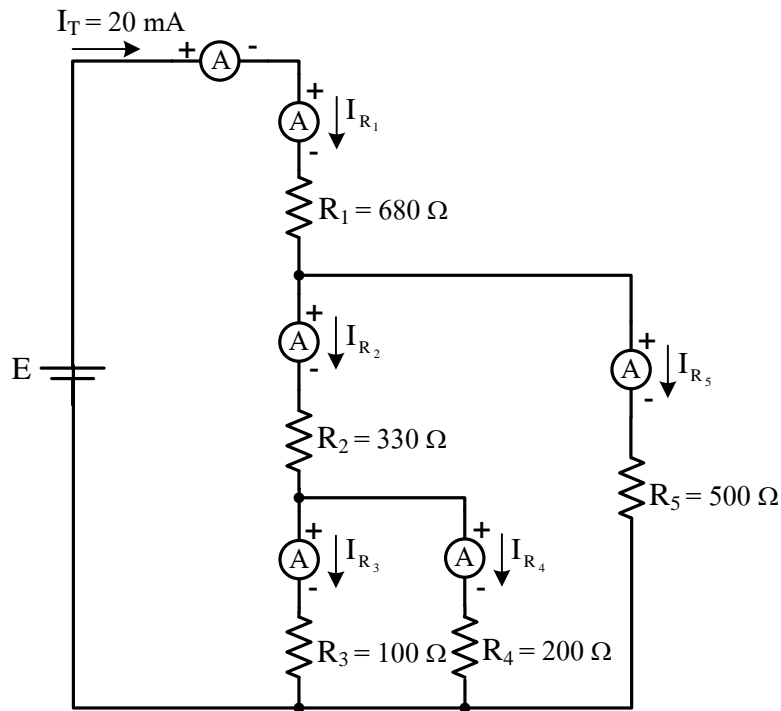
รูปที่ 9.5 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้าแบบ 3 สาขาสำหรับการทดลองที่ 2

	ใบงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2105-2002	
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ	แผ่นที่ 7/9

การทดลองที่ 3 การแบ่งกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า

ลำดับการทดลอง

3.1 ต่อวงจรตามรูปที่ 9.6 ป้อนแรงดันไฟฟ้าให้กับวงจร ใช้มัลติมิเตอร์วัดค่ากระแสไฟฟ้ารวม (I_T) โดยปรับค่าแรงดันไฟฟ้าที่แหล่งจ่ายไฟ จนกระทั่งค่ากระแสไฟฟ้ารวมของวงจรมีค่าเท่ากับ 20 mA

รูปที่ 9.6 วงจรไฟฟ้าสำหรับการทดลองที่ 3

3.2 ใช้มัลติมิเตอร์ย่านวัดกระแสไฟฟ้า (DC.A) วัดหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านตัวต้านทานแต่ละตัว บันทึกลงในตารางที่ 9.3

	ใบงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2105-2002
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ

3.4 คำนวณหาเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างระหว่างค่าที่วัดได้กับค่าที่คำนวณ บันทึกลงตารางที่ 9.3

สรุปผลการทดลอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

	แบบประเมินผลิงานการทดลองหน่วยที่ 9	วิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	รหัสวิชา 2105-2002
	ชื่อการทดลอง วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	แผ่นที่ 1/1

ชื่อ-สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

จุดประเมิน	ตัว คูณ	ผลคะแนน					ผล คูณ	คะแนน เต็ม	หมาย เหตุ
		5	4	3	2	1			
1. จัดเตรียมเครื่องมือ/อุปกรณ์	1							5	
2. ต่อวงจรทดลอง	3							15	
3. วัดค่าต่าง ๆ	3							15	
4. บันทึกผลการทดลอง	3							15	
5. ตอบคำถามในใบงาน	4							20	
6. สรุปผลการทดลอง	3							15	
7. ความปลอดภัยในการปฏิบัติการทดลอง	1							5	
8. จัดเก็บเครื่องมือ/อุปกรณ์	1							5	
9. ทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติการทดลอง	1							5	
รวม								100	
คิดเป็นร้อยละ = $\frac{\quad}{100} \times 100 =$									

สรุปผลการประเมิน.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

การให้คะแนน	ผลการประเมิน
5 หมายถึง ดีมาก	90 % ขึ้นไป หมายถึง ดีมาก
4 หมายถึง ดี	75 % - 89 % หมายถึง ดี
3 หมายถึง ปานกลาง	60 % - 74 % หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง พอใช้	50 % - 59 % หมายถึง พอใช้
1 หมายถึง ปรับปรุง	ต่ำกว่า 50 % หมายถึง ปรับปรุง

